

Hayat Bilgisi Derslerinde Sözlü Tarihle Kültürel Mirasın Öğretimi*

İlker DERE¹, Ayçin EMEKSEVER²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi; idere@konya.edu.tr

²Ertuğrul Okulları; aaycin93@gmail.com

*Sorumlu iletişim yazarı: idere@konya.edu.tr

Özet

Türk toplumunun kültürel, milli ve manevi değerleriyle ilgili çeşitli konuları içeren hayat bilgisi dersleri sayesinde öğrenciler, yaşadığı toplumu tanımaya başlarlar. Toplumun kültürü ve değerlerinin en önemli ve yakın kaynakları ailelerdir. Öğrenciler, özellikle yaşlı insanlarla konuşarak kendi kültürlerini öğrenebilirler. Bu bağlamda kültür ve değer öğretiminde kullanılabilecek en uygun yöntemlerden birisi sözlü tarihtir. Bir sözlü tarih çalışmasında öğrenciler; aile üyeleri, akrabaları ve komşularıyla görüşür ve temel bilimsel adımları takip ederek toplumun kültürünü ve değerlerini keşfederler. Bu araştırma, somut olmayan kültürel miras öğelerinin öğretiminde sözlü tarih yönteminin katkılarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılan araştırmanın çalışma grubunu, Bursa'nın Nilüfer ilçesinde hizmet veren özel bir okulun 2. sınıf öğrencileri (24) oluşturmaktadır. Öğrenciler, velilerin yazılı izniyle ortak araştırmacının okuttuğu çeşitli sınıflardan seçilmiştir. Araştırmada Ön Bilgi Değerlendirme Formları, Son Bilgi Değerlendirme Formları, Çalışma Değerlendirme Soruları ve Kaynak Kişi Görüşme Değerlendirme Formlarından veri toplanmıştır. Toplanan veriler, içerik analizine tabii tutularak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonuçları, sözlü tarih uygulamasının öğrencilerin yakın çevresindeki somut olmayan kültürel miras öğelerini tanımalarını sağladığını göstermiştir. Ayrıca değişim ve sürekliliği algılayan öğrenciler, değişimin daha çok olumsuz boyutuna odaklanmıştır. Bunların yanında kaynak kişiler, çalışmanın iki nesli bir araya getirdiğine ve kültürün tanınmasına yardımcı olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi dersi, ilkökul, sözlü tarih, kültürel mirasın öğretimi, değişim ve süreklilik

The Teaching of Cultural Heritage with Oral History in Life Studies Courses

Abstract

Life studies lessons include various subjects related to national, cultural and sentimental values of Turkish society, so elementary students begin to know society where they live through the lessons. To learn a society's culture and values, the significant and the nearest sources are families. The pupils may get to know their own culture especially through cultural transmission of older people. In this respect, oral history is one of the most proper methods that can be used in the teaching of culture and values. In an oral history study, the pupils interview with their family members, relatives, and neighbors, and they explore the culture and values of society by following the basic scientific steps. The current research aims to uncover the role of oral history method in the teaching of intangible cultural heritage items. The research was conducted according to action research. Working group consists of 2th-grade students (24) who are studying in a private elementary school is serviced in Bursa. The students were chosen from various classes which co-researcher teacher is teaching, and by using parent informed consent form. All data were obtained from preliminary knowledge assessment forms, final knowledge assessment forms, unstructured surveys, and interview evaluation forms of source person. Obtained data were analyzed by using the content analysis method and interpreted. Results of the research show that oral history implementation enables students to know in detail intangible cultural heritage items. In addition, students that perceived change and continuity mostly focused on the negative aspect of change. Besides these, source people pointed out that the study draws the two generations together and to help explore of culture.

Anahtar Kelimeler: Life Studies Course, Oral History, Elementary School, Teaching of Culture Heritage, Change and Continuity

1 Giriş

Kültür sözcüğü, Latince "cultura" sözcüğünden gelmektedir. Bu sözcük, Fransız düşünür Voltaire tarafından "insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi" anlamında kullanılmıştır. Soyut bir sözcük olan kültür, aynı bir toplumun kendisi ve sosyal süreçlerin bir bileşkesidir. Aynı zamanda kültür; tarihi, değişken, idealleştirilmiş ve bütünleştirici kuralları ifade eder (Güvenç, 2005). Türk Dil Kurumu'na göre ise kültür: "Tarihi, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddî ve manevî değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin." (TDK, 2018a).

Çeşitli şekillerde tanımlanabilen kültür, sözlü gelenekten beslenir. Sözlü gelenek, yazılmamış kaynaklar ve birbirini takip eden nesillerin hatıralarıdır (Vansina, 1972). Sözlü geleneğin temel amacı, içinde bulunulan zamanı açıklamak ve toplumun işleyiş şeklini

*Bu çalışma, 10-12 Mayıs 2018 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi'nde düzenlenen V. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda (ISHE 2018) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ahlaki olarak meşrulaştırmaktır. Örneğin; İngiltere’de halk türküleri, hikâyeler, âdetler ve inançlar, kırsal kültüre dayanak olmuş ve bu kültürün bakış açısını kuşaktan kuşağa aktarmasını sağlamıştır (Caunce, 2001).

Kültür ve sözlü gelenek, geçmişten günümüze aktarım yoluyla canlı bir şekilde yaşamaya devam eder. Bu aktarım sürecinde kullanılan en eski yöntemlerden biri sözlü tarihtir. Sözlü tarih, nesiller boyunca insanların tarihini, deneyimlerini ve kültürünü paylaşmasını ve korunmasını sağlamıştır. Çünkü sözlü tarih anlatıları; deneyimleri izleme, olayları hatırlama, düşünceleri paylaşma, inanç ve değerleri anlama ve pekiştirme fırsatları sunmaktadır (Barclay-McLaughlin, Kershaw & Roberts, 2007).

İnsanlık tarihi kadar eski olan sözlü tarih, 1940’larda Kolombiya Üniversitesi’nde Sözlü Tarih Ofisi’nin açılmasından sonra kurumsallaşmıştır. Bu yöntem, özünde insanların yaşam deneyimlerini kaydetmek için kullanılır (Mei, 2016). İnsanların deneyimleri ve alışkanlıkları, kültür ve gelenekler içerisine çeşitli şekillerde yerleşmiştir. Sözlü tarih görüşmeleri yoluyla gündelik yaşam ve geleneksel uygulamalar kaydedilir ve yeni nesle tanıtılır. Bir bakıma sözlü tarih yoluyla sosyal tarih kaydedilir. Dünyada sözlü tarih aracılığıyla sosyal tarihin kaydedilmesi konusundaki en önemli örnek, İngiliz George Ewart Evans’tır (Dere, 2017). Hem halk bilimci hem de sözlü tarihçi olan Evans, İngiltere’nin East Anglia bölgesinde yaptığı alan çalışmalarıyla sözlü tarihle sosyal tarihi kaydetme çalışmalarına öncülük etmiştir. 1956 yılında yayınlanan *Ask the Fellows Who Cut the Hay* (Otu Kimin Biçtiğini Arkadaşlara Sorun) adlı eserinde ev aletleri ve beygir gücüyle çiftçilik yapılan bir taşra bölgesindeki eski kültürü yansıtmıştır. Belki de hiçbir yazılı kaynağın sağlayamayacağı kadar eski çiftçilik sistemine ilişkin bilgiler sunmuştur (Caunce, 2001). Thompson & Bornat’a (2017) göre bu eser, İngiltere’deki sözlü tarih hareketinin başlangıcıdır.

Evans’ın yaptığı gibi sözlü tarih yoluyla toplumun gündelik yaşamına ilişkin ayrıntılar keşfedilir. Bu çalışmalarda av hikâyeleri, çiftçilik uygulamaları ve teknikleri, inançlar hayaletler, doğum, evlilik, yaş, cenaze gelenekleri, yemek tarifleri, gıdaları koruma, halk ilaçları (şifaları) gibi birçok konu ele alınabilir (Sitton, Mehaffy & Davis Jr, 2011). Antropologların toplumun geçmiş kültürü dediği bu konulara Evans gibi sözlü tarihçiler sosyal tarih demektedir. Bu durum, sözlü tarih ve kültür araştırmaları arasında sıkı bir bağ göstermesi açısından önemlidir.

1.1 Kültür Öğretiminde Sözlü Tarih

Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütünü olan kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur ve o toplumu diğer toplumlardan ayırır (Selanik-Ay ve Kurtdede Fidan, 2013). Kültür, bir mirastır. Güncel Türkçe Sözlükte miras: “*bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey.*” (TDK, 2018b) olarak tanımlanmaktadır. Okul sürecinde kültürel miras eğitimi kapsamında öğrencilerin tarihin ve kültürün temel kavramlarını ve ilkelerini kavramaları amaçlanmaktadır (Çulha-Özbaş, 2009). Bu amaçların gerçekleştirilmeye ve toplumun kültürel mirasıyla çocukların gelecek yaşamının ilişkilendirilmeye başlandığı ders, hayat bilgisidir. Bu ders, onların kendi ailesini, tarihini ve kültürel, milli ve manevi değerlerini tanımalarına yönelik çeşitli konuları (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017) içerir. Bu konulardan biri olan kültürel miras; geçmişten miras kalan, insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ve topluma ait değerler bütünüdür ifade eder. Kapsamı oldukça geniş olan kültürel miras, 17 Ekim 2003 tarihinde Paris’te imzalanan UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’nde somut ve somut olmayan kültürel miras olarak iki kategoriye ayrılmıştır (UNESCO, 2003). Somut kültürel miras öğeleri denilince antik kentler, anıtlar, müzeler ve diğer tarihi mekânlar akla gelir (Can, 2009). Somut olmayan kültürel miras ise kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, el sanatları, ritüeller ve şölenler, doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamaları kapsar (Kolaç, 2009). Kültürel miras kapsamında korunması gereken somut öğeler, “taşınmaz kültür ve tabiat öğeleri” ve “taşınır somut kültürel miras” olarak ikiye ayrılmaktadır (Darçın-Şahin, 2010). Somut olmayan kültürel mirasın korunması, somut kültürel miras eserlerine göre daha güçtür. Kaydedilmeyen her somut olmayan kültürel miras ögesi, onları bilen kişilerin ölümüyle unutulma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Somut kültürel miras eserlerinin müze ve galerilerde korunması sağlanırken, somut olmayan kültürel mirasın korunması kayıt altına alınması ya da yerel halkın yaşam koşullarına saygı ile mümkün olabilmektedir (Can, 2009).

Öte yandan kültürün ve sözlü geleneğin aktarımının önemli bir aracı olan sözlü tarih, bir araştırma yöntemi ve veri toplama aracı olmasının yanında eğitim uygulamalarına entegre edilmiş bir öğretim yöntemidir (Dere ve Dinç, 2018). Sözlü tarih yöntemiyle yapılacak öğretim faaliyetleri; öğrencilerin araştırma, soru sorma, mukayese edebilme, verileri elde etme, analiz ve yorum yapma, sosyal ve kişilik becerileri ile ortak çalışabilme becerilerini geliştirir (Demircioğlu, 2005; Dere, 2017; Kabapınar, 2018). Ayrıca sözlü tarih çalışmaları, yaşlı insanlarla çalışan öğrencilerin yaşlılara ve yaşlanma sürecine ilişkin tutumlarının olumlu yönde değişmesine yardımcı olmaktadır (Ligon, Ehlman, Moriello & Welleford, 2009). Bu da küçük yaştaki çocuklarla yaşlı yetişkinler arasında sağlıklı bir bağ kurulmasına zemin hazırlamaktadır.

Öğrencilere çeşitli katkılar sağlayan sözlü tarih yöntemi, kültürel mirasın aktarımında (Çengelci, 2012) ve öğretiminde kullanılabilecek önemli yöntemlerden biridir. Sözlü tarih görüşmeleri sırasında öğrenciler, geçmişten günümüze uzanan kültürel miras öğelerini ve gelenekleri keşfetme imkânı bulurlar. Çünkü öğrencilerin değerleri ve içinde yaşadıkları kültürü tanımaları için en önemli kaynakları, aileleridir (Demirutku, 2017). Bu kapsamda öğrenciler, ailelerindeki özellikle yaşlı insanların aktarımıyla kültürünü tanıyabilirler. Çünkü yaşlı insanlar, deneyimlerinin sonuçlarını gençlere aktararak kültürel değerler ve bilginin devamını sağlarlar. Aile içinde gerçekleşen iletişimlerde sözel edebiyatın ürünleri, âdetler, görenekler, ahlaki ve dini bilgiler yaşlılardan çocuklara aktarılır. Bu aynı zamanda sosyalleşme sürecinin temel özelliğidir (Canatan, 2008).

2017 Hayat Bilgisi Öğretim Programında millî ve kültürel değerleri tanıma, değişim ve sürekliliği algılama, gözlem, iletişim gibi çeşitli beceriler geliştirilmek istenmektedir. Sözlü tarih uygulamalarının millî ve kültürel değerleri tanıma becerisi başta olmak üzere değişim ve sürekliliği algılama, gözlem ve iletişim becerilerini geliştirdiği birçok araştırmada (Çengelci ve Selanik-Ay, 2009; Kabapınar

ve İncegöl, 2016, Dere, 2017; Kabapınar ve Sağlamgöncü, 2017) ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca yine ilgili programda: “*Dersin işlenişinde okul içi ve okul dışı uygulamalar yapmaya özen gösterilmelidir. Özellikle ilgili kazanımlarda sözlü tarih, yerel tarih, müze gezileri, doğa eğitimi, resmî kurum ve kuruluşlarla özel kurum ve kuruluşları tanıma gibi okul dışı uygulamalar önemsenmeli ve bu doğrultuda önceden planlanan öğrenci merkezli etkinlikler gerçekleştirilmelidir.*” (MEB, 2017) ibaresine yer verilmiştir. Yani sınıf öğretmenlerine başta sözlü tarih ve yerel tarih etkinlikleri olmak üzere okul dışı etkinliklerin yapılması tavsiye edilmiştir. Bununla birlikte Şimşek ve Kaymakçı (2015) tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanılabilecek Okul Dışı Öğretim Ortamları” listesinde sözlü tarih de yer almıştır.

Kültürel miras öğeleriyle ilgili konular, Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda özellikle Ülkemizde Hayat adlı öğrenme alanında bulunmaktadır. Bu bağlamda Hayat Bilgisi 2. Sınıf Programı’nda: “*Yakın çevresindeki kültürel miras öğelerini araştırır.*” (MEB, 2017) şeklinde yer alan kazanım, bu araştırmanın başlangıç noktasını oluşturmuştur. Kazanımın açıklamasında “Gelenek ve görenekler, yemek, giyim, kuşam, müzik ve yöresel oyunlar ile ilgili araştırma yapmaları sağlanır.” ifadesi yer almaktadır. Bu özelliklerden hareketle araştırmanın amacı, öğrencilerin yakın çevresindeki somut olmayan kültürel miras öğelerini tanımlarında sözlü tarih yönteminin katkılarını ortaya koymaktır. Bu kapsamda aşağıdaki alt araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Sözlü tarih uygulaması, kültürel miras öğelerinin doğru bir şekilde öğrenilmesini sağlamış mıdır?
2. Öğrenciler, kültürel miras öğelerinin değişim ve sürekliliğini nasıl açıklamışlardır?
3. Çalışmaya katılan kaynak kişilerin (aile üyelerinin) uygulama hakkındaki görüşleri nelerdir?

2 Yöntem

Bu araştırma, eylem araştırması deseniyle yapılmıştır. 2. sınıf öğrencileri için soyut bir konu olan somut olmayan kültürel miras öğelerinin öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek için uygulamalı eylem araştırması tercih edilmiştir. Uygulamalı eylem araştırmaları, öğretmenlerin sınıflarında karşılaştıkları bir soruna çözüm üretmek, herhangi bir konuda öğrencilerinin öğrenme düzeyini geliştirmek ve kendi mesleki performanslarını artırmak için tasarladıkları araştırmalardır (Creswell, 2012). Bu bağlamda aşağıdaki eylem planı takip edilmiştir:

Tablo 1. Eylem Araştırması Süreci

1) Sözlü Tarihin Tanıtımı
2) Kültürel Miras Öğeleri ile İlgili Ön Bilgilerin Yoklanması
3) Sözlü Tarih Görüşme Kurallarının Öğretimi
4) Öğrencilerin Aile Büyükleriyle Görüşmeler Yürütmesi
5) Kaynak Kişi Görüşme Değerlendirme Formunun Uygulanması
6) Kültürel Miras Öğeleri ile İlgili Son Bilgilerin Yoklanması
7) Çalışma Değerlendirme Sorularının Uygulanması
8) Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Tablo 1’de özetlendiği gibi araştırma süreci, sözlü tarihin tanıtımıyla başlamıştır. Ardından öğrencilerin kültürel miras öğelerine ilişkin ön bilgilerini yoklamak üzere 2 adet sorudan oluşan “Ön Bilgi Değerlendirme Formu” uygulanmıştır. Daha sonra öğrencilere göstermek için sınıf içerisinde örnek bir görüşme yapılmıştır. Bu aşamadan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kültürel Mirasımı Keşfediyorum” adlı görüşme formunun birer kopyası, görüşme yapmaları için öğrencilere dağıtılmıştır. Bu formda öğrencilerin büyüklerinden öğrenmeleri için geçmişten günümüze yemekler, kıyafetler, müzik türleri ve çeşitli kültürel öğelerin değişimi ve sürekliliğiyle sorulara yer verilmiştir. En başta görüşmelerin kaydedilmesi öngörülse de öğrencilerin koşulları göz önünde bulundurularak isteğe bağlı hale getirilmiştir. Bu durumda öğrencilerin tamamı, görüşme notlarıyla çalışmasını yürütmüştür. Kaynak kişiler ise kendileriyle yapılan görüşmeyi değerlendirmek için “Kaynak Kişi Görüşme Değerlendirme Formu”nu kullanmıştır. Uygulama sonunda öğrencilerin kültürel miras öğelerine ilişkin sözlü tarih görüşmelerinden öğrendikleri bilgileri tespit etmek ve çalışma hakkındaki tecrübelerini ortaya çıkarmak için “Son Bilgi Değerlendirme Formu” ve “Çalışma Değerlendirme Soruları” uygulanmıştır.

2.1 Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Bursa ilinin Nilüfer ilçesinde hizmet veren bir ilkokulda okuyan 13 kız, 11 erkek öğrenci olmak üzere toplam 24 (2. sınıf) öğrenciden oluşturulmuştur. Çalışma araştırmacılarından biri olan öğretmenin kendi sınıfında okuyan öğrenciler arasından amaçlı örneklem yöntemine göre belirlenmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerinden yazılı izin alınmıştır. İzin vermeyen velilerin öğrencileri çalışmaya dâhil edilmemiştir.

2.2 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri, Ön Bilgi Değerlendirme Formu ve Son Bilgi Değerlendirme Formları, Çalışma Değerlendirme Soruları ve Kaynak Kişi Görüşme Değerlendirme Formlarından toplanmıştır. Ön Bilgi Değerlendirme Formu ve Son Bilgi Değerlendirme Sorularında “*Gelenek ve görenek nedir?*”, “*Bildiğiniz gelenek ve göreneklere örnekler verir misiniz?*” şeklinde sorular yer almıştır. Çalışma Değerlendirme Soruları, yapılandırılmamış anket soruları şeklinde hazırlanmıştır. Bu form, öğrencilerin hem gelenek ve görenekleri doğru bir şekilde öğrenip öğrenemediklerini hem de çalışma hakkında neler düşündüklerini ortaya çıkarmaya yönelik

sorulardan oluşturulmuştur. Son olarak çalışmaya kaynak kişi olarak katılan ailelerin görüşlerini ortaya çıkarmak için görüşmeyi değerlendiren ifadelerle yer verilmiştir. Kaynak kişiler, çalışma hakkındaki düşüncelerini ve duygularını "evet, kısmen, hayır" yanıtlarını işaretleyerek yansıtmışlardır.

2.3 Veri Analizi

Çalışmada toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak (Şimşek ve Yıldırım, 2013) amacıyla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi; kalıpları, temaları veya önyargıları tanımlamak amacıyla belirli bir materyalin içeriğinin ayrıntılı ve sistematik bir şekilde incelenmesidir. İçerik analizi daha çok tipik olarak kitaplar, gazeteler, kişisel dergiler, yasal belgeler, filmler, televizyon, sanat, müzik, videolar, konuşmaların transkriptleri gibi kaynakların değerlendirilmesinde kullanılır (Leedy & Ormrod, 2015). Bu çalışmada içerik analizi, araştırmacıların iş birliğine dayalı olarak yürütülmüştür. Bu kapsamda öncelikle her iki araştırmacı, birbirinden bağımsız olarak verileri ayrı ayrı kodlamıştır. Ardından her iki araştırmacının kodları birleştirilerek ortak kodlar bir araya getirilmiştir. Bu kodlardan kategoriler ve temalara ulaşılmıştır. Ulaşılan bu temalar, analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

3 Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde verilerden elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sırasıyla sunulmuştur.

3.1 Sözlü tarih uygulaması, kültürel miras öğelerinin doğru bir şekilde öğrenilmesini sağlamış mıdır?

Birinci araştırma sorusuna cevap bulmak için bu bölümde ön bilgi değerlendirme formu, son bilgi değerlendirme formu ve çalışma değerlendirme sorularının sonuçları değerlendirilmiştir. Öncelikle ön bilgi değerlendirme formu, son bilgi değerlendirme formları karşılaştırılarak Tablo 2'de sunulmuştur:

Gelenek ve Görenek Kavramlarının Anlamı (N:24)			
Ön Değerlendirme	f	Son Değerlendirme	f
Yanlış Bilgiye Sahip	8	Adetler	4
Bilmiyorum	5	Geçmiş	3
Bursa'nın Şeftalisi	3	Davranışlar	3
Bir Yerde Bir Şey Görmek	2	Bayramlar	3
Düğüne Gitmek	1	Eski Yemekler	2
Kadının Soyadını Değiştirmesi	1	Örf	2
Daha Önce Olan Bir Şey Yapmak	1	Sözler	1
Yemek	1	Çocuk Oyunları	1
Oyun	1	Düğünler	1
Kurallara Uymak	1	Halk Oyunları	1
		Gelenekler	1
		Eski Eşyalar	1
		Eski Kıyafetler	1

Tablo 2'de görüldüğü gibi Ön Değerlendirme sonuçları, çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunun gelenek ve görenek kavramları hakkında yanlış bilgilere sahip olduğunu ya da hiçbir şey bilmediğini göstermektedir. Yanlış bilgiye sahip öğrenciler, gelenek ve görenek kavramlarını "öğrenmek, görmek, yetenek, hızlı olmak, güçlü olmak, okulumu çok seviyorum, temiz ve akıllı olmak, görmek, gelecek, dondurma yemek" gibi ilgisiz cevaplarla açıklamışlardır. 6 öğrenci ise iki kavramı da bilmediğini ifade etmiştir. Bazı öğrenciler (8), "Bursa'nın şeftalisi, düğüne gitmek, kadının soyadını değiştirmesi, daha önce olan bir şey yapmak, yemek, oyun, kurallara uymak" gibi nispeten gelenek ve görenek kavramlarıyla ilişkili örnekler vermeye çalışmıştır. Bu sonuçlar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun çalışmaya başlamadan önce gelenek ve görenek kavramıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını göstermiştir. Bu uygulamada "kültürel miras öğeleri" sorusu yerine "gelenek ve görenek" gibi öğrenciler için daha anlaşılır olabilecek kavramların anlamı sorulmuştur.

Sözlü tarih uygulamasının sonunda Son Bilgi Değerlendirme Formunda öğrencilere yine aynı sorular sorulmuştur. Tablo 2'de sunulan sonuçlarda öğrencilerin tamamının (bir öğrenci hariç), çeşitli örneklerle gelenek ve görenek kavramlarıyla ilişki kurabildiği görülmüştür. Öğrenciler, gelenek ve görenek kavramlarının anlamını açıklamak için "adetler, geçmiş, davranışlar, bayramlar, eski yemekler, örf, sözler, çocuk oyunları, düğünler, halk oyunları, eski eşyalar ve eski kıyafetler" ifadelerini kullanmıştır. Ön Değerlendirme sonuçlarına göre gelenek ve görenek konusunda öğrenilen doğru bilgilerin yanında örnekler de çeşitlenmiştir. Öğrencilerin gelenek ve görenekleri açıklamak için kullandığı ifadelerden bazıları şunlardır:

"Atalarımızdan öğrendiğimiz sözler ve davranışlar..." (Ege)

"Büyüklüğümüzden kalma eşyalar..." (Önder)

Yalnızca bir öğrenci, "gelenekler" diyerek sorulan sorudaki ifadeyi tekrar ederek ilgisiz bir cevap vermiştir. Bu verilere ek olarak öğrencilerin çalışma hakkındaki düşüncelerini almak için Çalışma Değerlendirme Soruları uygulanmış ve Son Değerlendirme Formunda olduğu gibi bir kez daha "Gelenek ve görenek ne anlama gelmektedir?" sorusu yöneltilmiştir. Son Değerlendirme Soruları ve Çalışma Değerlendirme Soruları verilen cevaplar karşılaştırıldığında verilen cevapların benzer olduğu görülmüştür. Farklı olarak

alışkanlık (4), kural (3), ziyaretler, müzik, türkü, töre, bilgi ve kutlamalar gibi cevaplar alınmıştır. Ancak bu uygulamada öğrenciler, gelenek ve görenek kavramlarını daha ayrıntılı bir şekilde açıklamışlardır. Öğrencilerin bazıları, gelenek ve görenek kavramlarını şu şekilde açıklamıştır:

“Geçmişten günümüze aktarılan kültür ve alışkanlıklarımızdır.” (Mete)

“Büyüklerimizin geçmişten günümüze devam ettirdikleri alışkanlıklardır.” (Özgür)

“Gelenek ve görenek, geçmişten gelen, kuşaktan kuşağa alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar.” (Sinan)

“Gelenek bir toplumda soydan gelen kültür etmenleridir. Görenek ise bir şeyi anadan babadan ve çevreden gördüğü gibi yapma alışkanlığıdır.” (Mustafa Kemal)

“Her toplumun geçmişten gelen, davranış ve yaşam biçimini anlatan öğelerdir.” (Asya)

“Geçmişten günümüze bizlere kuşaktan kuşağa aktarılmış dans, oyun, müzik, eşya, söz, türkü, eşya vb. şeylerdir.” (Doğukan)

Görüldüğü gibi öğrenciler, Çalışma Değerlendirme Sorularında gelenek ve görenekleri daha detaylı bir şekilde açıklamışlardır. Üç veri kaynağından toplanan sonuçlar, sözlü tarih uygulamasının öğrencilerin yakın çevresindeki somut olmayan kültürel miras öğelerini tanımlarını sağladığını ortaya koymaktadır.

3.2 Öğrenciler, kültürel miras öğelerinin değişim ve sürekliliğini nasıl açıklamışlardır?

İkinci araştırma sorusuna cevap bulmak için öğrencilerden Çalışma Değerlendirme Sorularında sözlü tarih görüşmelerinden öğrendikleri bilgileri kullanarak kültürel miras öğelerinin geçmişteki ve günümüzdeki durumunu karşılaştırmaları istenmiştir. Bu kapsamda öğrenciler, geçmiş ve günümüzdeki yemek kültürünü, kıyafetleri ve müzik türlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmişlerdir. Karşılaştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin çoğu (16), yemek kültürü konusundaki sürekliliğe vurgu yapmışlar, yemeklerin dünden bugüne çok fazla değişmediğini dile getirmişlerdir. Bu şekilde düşünen öğrencilerden Efe, *“Aynı yemekleri yiyorlar. Ispanak, pırasa, fasulye...”* derken, Mustafa Kemal: *“Elbette farklı değil. Önceden kuru fasulye yiyorlardı şimdi de.”* diyerek yemek kültürünün benzer olduğuna dikkat çekmiştir. Aksine değiştiğini düşünen öğrencilerden (6) Caner: *“Eskiden evde yapılan yemekler daha fazla yenirmiş. Bugün ise hazır dışardan yenilen yemekler daha çok yiyor.”* diyerek insanların ev yemeklerini eskisi kadar tercih etmediğine vurgu yapmıştır. Yine yemekler konusunda fark olduğunu düşünen Zerrin: *“Eski yemeklere benzer ama köyde daha az çeşit yemek varmış. Şimdi daha çok yemek var.”* diyerek yemek çeşitlerinde yaşanan artışa değinmiştir. Son olarak yemek kültüründeki hem benzerlikler hem de farklılıklar olduğunu düşünen diğer öğrenciler (4), örnek vermeden *“Bazıları benzer, bazıları farklı.”* demekle yetinmişlerdir.

Öğrenciler, ikinci başlık altında geçmişle günümüze kıyafetler açısından karşılaştırmışlardır. 13 öğrenci, günümüzdeki kıyafetlerin geçmiştekilere benzer, 11 öğrenci ise geçmiştekilerden farklı olduğunu düşünmektedir. Benzer diyen öğrenciler, düşüncelerinin gerekçelerini yeterince açıklamamışlardır. Ancak farklı olduğunu düşünenler, daha detaylı ifadeler kullanmışlardır. Kıyafetlerin eskiye göre değiştiğini düşünen Efe: *“Eskiden etek ve elbise giyerlerdi. Şimdi pantolon giyorlar.”* demiştir. Benzer şekilde Elif: *“Farklı. Eskiden pazene basma kumaşlarda şalvar ve uzun rahat elbiseler varmış.”* diyerek geçmişte giyilen uzun ve rahat elbiselere dikkat çekmiştir. Öte yandan değişim ve sürekliliğin ele alındığı üçüncü başlık olan müzik türüne ilişkin bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Geçmiş ve Günümüzdeki Müzik Türlerinin Karşılaştırılması

Görüş	f
Geçmişte Halk ve Sanat Müziği	9
Bugün Pop Müzik	6
Bugün Yabancı Müzik	5
Geçmişte Türkü	2
Geçmişte Daha Hüzünlü	1
Bugün Daha Hareketli	1

Tablo 3’teki sonuçlara göre öğrencilerin tamamı, geçmişte ve günümüzde dinlenen müzik türleri arasında önemli farklılık olduğunu düşünmektedir. 9 öğrenci, geçmişte halk ve sanat müziğinin daha çok dinlendiğini ifade etmiştir. Deniz’e göre geçmişle günümüz arasında şöyle bir fark vardır: *“geçmişte Türk Sanat Müziği ve Türk halk müziği, şimdi pop müzik.”* Yani artık pop müzik, iki müzikten daha popüler ve daha geniş bir dinleyici kitlesine sahiptir. Bu bölümde öğrencilerin pop müzikten sonra en çok geçmişteki müzik türlerinin yerini aldığı düşünüldüğü müzik türü, yabancı müziktir. Bu konuya öğrencileri çeşitli şekillerde vurgu yapmışlardır:

“Geçmişte Türk şarkıları dinlerdik. Şimdi yabancı şarkılar dinliyoruz.” (Arda)

“Eskiden türkü, şimdi İngilizce şarkı dinliyoruz.” (Saniye)

“Eskiden sanat müziği veya halk müziği. Şimdi pop müzik veya yabancı müzik dinleniyor.” (Efe)

“Daha önce türküyümüş, şimdi İngilizce şarkı dinleniyor.” (Yasin)

Öğrencilerin vurguladığı gibi geçmişte insanlar tarafından çok dinlenen Türk müzik türleri olan sanat müziği ve halk müziğinin (türkü) yerini yabancı müzik almıştır. Görüldüğü gibi değişim ve sürekliliği yemek, kıyafet ve müzik türü açısından ele almışlardır. Üç başlıkta yapılan karşılaştırmalar, öğrencilerin değişen ve günümüzde de devam eden özellikleri fark ettiklerini, yani değişim ve sürekliliği algılayabildiklerini göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin daha çok değişimin olumsuz boyutlarına odaklandıkları görülmüştür.

3.3 Çalışmaya katılan kaynak kişilerin (aile üyelerinin) uygulama hakkındaki görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin sözlü tarih görüşmelerine kaynak kişi olarak katılan aile üyelerinin sözlü tarih görüşmesi ve uygulaması hakkındaki düşüncelerini öğrenmek için Tablo 4'teki form uygulanmıştır:

Tablo 4. Kaynak Kişi Görüşme Değerlendirme Formu

İfadeler	Evet	Kısmen	Hayır
Görüşmenin .....’ma yararlı olacağını düşünüyorum.	22	2	-
.....’mla keyifli bir görüşme yaptık.	23	1	-
Böyle bir görüşmeye katıldığım için memnun oldum.	22	2	-
Görüşmede sorulan sorular, geçmişimi hatırlamamı sağladı.	21	3	-
Görüşmenin amacını tam olarak anladım.	19	5	-
Geçmişimi hatırlamak beni mutlu etti.	19	4	1
Bu görüşmenin .....’a kültürel mirasımızı anlamasına yardımcı olacağını düşünüyorum.	18	6	-
Bu görüşme, kültürel mirasımızı .....’a aktarmamı sağladı.	16	6	2
.....’un sorduğu soruları beğendim.	16	7	1
.....’un sorduğu soruları, açık ve anlaşılır buldum.	15	9	-
Bu görüşme sayesinde .....’m ile ilk defa bu tür konuları konuştuk.	13	5	6
.....’un sorduğu sorular, daha açık hale getirilmeli.	7	9	8
Geçmişimi hatırlamak beni üzdü.	2	4	18

Tablo 4'teki formda boş bırakılan bölümlere kaynak kişiler, görüşme yapan öğrenciyle olan yakınlık derecesini yazmıştır. Örneğin; öğrenci babasıyla görüşmüşse ilgili boşluk, “Oğlum” şeklinde doldurulmuştur. Kaynak kişilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde yaptıkları görüşmelerin keyifli geçtiği (23) anlaşılmaktadır. Bunun yanında görüşmeye katıldıkları için memnun oldukları, görüşmeyi yararlı buldukları, görüşmenin geçmişlerini hatırlattığı ve geçmişlerini hatırladıkları için üzülmedikleri aksine mutlu oldukları görülmektedir. Ancak kaynak kişiler, kendilerine sorulan soruların konusunda oldukça farklı düşüncelere sahiptir. Ağır basan görüş, soruların daha açık ve anlaşılır hale getirilmesidir. Ancak bir diğer seçenekte 16 kişi, görüşme sorularını beğendiklerini ifade etmişlerdir. Bunların dışında kaynak kişilerin kendileriyle yapılan görüşmelerin öğrencilere kültürel mirasın aktarılmasında yararlı olacağı düşündükleri tespit edilmiştir.

Formda yer alan standart ifadelerin dışında formun alt kısmına “Yukarıdaki ifadelere eklemek istediğinizi lütfen yazınız.” şeklinde soru eklenmiştir. Bazı kaynak kişiler, bu bölümde düşüncelerini paylaşmıştır. Kaynak kişilerden Caner’in dedesi: “*Torunumla farklı bir boyutta diyalog kurmamızı sağladı. Teşekkür ediyorum.*” demiştir. Alanyazın bölümünde ifade edildiği gibi sözlü tarih, farklı kuşaklar arasında anlamlı bağlantılar kurulmasını sağlar. Bu arada da dede ve torun, önemli bir diyalog kurma fırsatı bulmuştur. Bir başka kaynak kişi (Efe’nin babaannesi) ise düşüncesini şu şekilde yansıtmıştır: “*Bu görüşme sayesinde ‘Çınar ile Çiçek’ buluştu. İkimiz de çok mutlu olduk.*” Kaynak kişi, kendini “çınar”, torununu ise “çiçek” metaforuyla açıklayarak aslında kuşaklar arasındaki diyaloga vurgu yapmaktadır. Yine torunuyla konuşan bir başka babaanne (Ahmet’in Babaannesi) ise: “*Torunumla keyifli vakit geçirdik. Kendi çocukluğumu ona anlattım. Kültürümüzden bahsettim, onun merakının artması sağlandı.*” demiştir. Aslında burada torunuyla keyifli bir görüşme yapan kaynak kişi, aynı zamanda görevini de yerine getirdiğini araştırmacılara hatırlatmaktadır. Son olarak Doğukan’ın babası, “*Çok güzel ve kıymetli bir çalışma olmuş. Emeği geçen hocalarıma teşekkür ediyorum.*” diyerek beğenisini ve araştırmacılara teşekkürünü iletmıştır.

Bu bölümdeki sonuçlar, kaynak kişilerin yapılan görüşmeden memnun olduklarını, görüşmenin kültürel miras öğelerinin aktarımında yardımcı olacağına inandıklarını ve sorulan soruları beğendiklerini ancak soruların daha açık ve anlaşılır hale getirilmesini önerdiklerini ortaya koymuştur. Araştırma genelinden elde edilen sonuçlar ise sözlü tarih uygulamasının somut olmayan kültürel öğelerin öğrenilmesi, anlaşılması ve anlamlandırılmasında yararlı olduğunu ortaya koymaktadır.

4 Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırma, Hayat Bilgisi dersleri kapsamında öğrencilerin yakın çevresindeki somut olmayan kültürel miras öğelerini tanımlarında sözlü tarih yönteminin katkılarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Birinci araştırma sorusu kapsamında Ön Bilgi Değerlendirme Formu, Son Bilgi Değerlendirme Formu ve Çalışma Değerlendirme Sorularından elde edilen sonuçlar, sözlü tarih uygulamasının öğrencilerin yakın çevresindeki somut olmayan kültürel miras öğelerini tanımlarını sağladığını ortaya koymaktadır. Başlangıçta uygulanan Ön Bilgi Değerlendirme Formuyla öğrencilerin gelenek ve görenek konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Ancak sözlü tarih uygulaması neticesinde öğrencilerinin neredeyse tamamının gelenek ve görenek kavramlarına ilişkin özelliklerini öğrendikleri ve çeşitli örneklerle ilgili kavramları açıklayabildikleri tespit edilmiştir. Bu durum, sözlü tarih uygulamasının 2017 Hayat Bilgisi Öğretim Programının amaçladığı kültürel mirasa duyarlılık değerinin kazandırılması ve millî ve kültürel değerleri tanıma becerisinin (MEB, 2017) geliştirilmesine önemli bir katkı sunduğunu göstermektedir.

İkinci araştırma sorusu kapsamında öğrencilerin kültürel miras öğelerinin değişim ve sürekliliğini nasıl değerlendirdikleri incelenmiştir. Öğrenciler, geçmiş ve günümüzdeki yemek kültürü, kıyafet ve müzik türlerini karşılaştırmışlardır. Üç başlık altında yapılan karşılaştırmalar, öğrencilerin yemek kültürü, kıyafetler ve müzik türleri konusunda değişen ve günümüzde devam eden özellikleri fark ettiklerini, yani değişim ve sürekliliği algılayabildiklerini göstermektedir. Bu çalışmada olduğu gibi sözlü tarihin değişim ve sürekliliği algılamaya yaptığı katkıları alanyazındaki birçok çalışmada (Kabapınar ve İncegül, 2016; Dere ve Alkaya, 2017; Kabapınar ve Sağlamgöncü, 2017; Dere ve Kızılay, 2017) görmek mümkündür. Bu sonuç, değişim ve sürekliliğin öğretimi amaçladığında sözlü tarihin kullanılmasının önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaptıkları değerlendirmelerde değişimin daha çok olumsuz boyutlarına odaklandıkları görülmüştür. Çünkü yapılan görüşmelerde kaynak kişinin kültürel değişimle

gelen yeniliklerin insanlar arasındaki ilişkileri olumsuz etkilediğinden, doğal besinlerin eskisi bulunamadığından ve artık daha çok İngilizce müzikler dinlendiğinden yakınmışlardır.

Üçüncü araştırma sorusu kapsamında ulaşılan sonuçlar, çalışmaya kaynak kişi olarak katılan ailelerin sözlü tarih görüşmelerinden memnun olduklarını, görüşmelerin kültürel miras öğelerinin aktarımında öğrencilere yardımcı olacağına inandıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca kaynak kişiler, sorulan soruları beğendiklerini ancak daha açık ve anlaşılır olması gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında sözlü tarih görüşmeleri, alanyazındaki diğer çalışmalarda vurgulandığı gibi (Barclay-McLaughlin, Kershaw & Roberts, 2007; Ligon, Ehlman, Moriello & Welleford, 2009) kuşaklar arası sağlıklı bağlar ve diyaloglar kurulmasına, güçlendirilmesine veya mevcut ilişkilerin desteklemesine hizmet etmiştir.

Araştırmanın tamamından elde edilen sonuçlar, somut olmayan kültürel öğelerin öğrenilmesi, anlaşılması ve anlamlandırılmasında sözlü tarih uygulamasının yararlı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca sözlü tarihin öğrencilerin değişim ve sürekliliği algılaya, geçmiş ve günümüz şartlarını değerlendirme gibi önemli faydaları tespit edilmiştir. Son olarak sözlü tarih görüşmeleriyle kuşaklar arası sağlıklı diyalog ve iletişimin sağlandığı görülmüştür.

Araştırma sonuçları bağlamında sözlü tarihin Hayat Bilgisi derslerinde özellikle tarihi boyutu olan konuların öğretiminde kullanılması tavsiye edilebilir. Ayrıca öğrenciler kaynak kişi bulma konusunda sorun yaşamayacakları için sözlü tarih etkili bir şekilde kullanılabilir. Hayat Bilgisi derslerinde sözlü tarih görüşmelerinin yazılı görüşme formu şeklinde yapılması maliyet ve zaman açısından daha uygundur.

5 Kaynaklar

- Barclay-McLaughlin, G., Kershaw, C. & Roberts, D. (2007). Cultural autobiographies and oral histories. *Theory into Practice*, 46(3), 222-229, DOI: 10.1080/14241270701402215
- Can, M. (2009). *Kültürel miras ve müzecilik*. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Canatan, A. (2008). Toplumsal değerler ve yaşlılar. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 1(1), 62-71.
- Caunce, S. (2001). *Sözlü tarih ve yerel tarihçi* (Çev. Bilmaz Bülent Can, Alper Yalçınkaya). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th edition). Boston: Pearson.
- Çengelci, T. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında somut olmayan kültürel mirasın yeri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 185-203.
- Çengelci, T. ve Selanik-Ay, T. (2009). Sosyal bilgiler dersinde kültürün öğretiminde sözlü tarihin kullanımı. *Sosyal Bilgiler Ulusal Kongresi (NCSS) 89. Yıllık Konferansı*, Poster bildiri, 13-15 Kasım 2009, Atlanta.
- Çulha-Özbaş, B. (2009). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi. İçinde M. Safran. (Ed.). *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (ss. 701-720). Ankara: Pegem Akademi.
- Darçın-Şahin, İ. (2010). Yerel kültür mirasının dijitalleştirilmesi ve halk kütüphaneleri: Yalova örneği. *Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demircioğlu, İ. H. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirutku, K. (2017). *Değerlerin edinilmesinde ailenin rolü*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Dere, İ. (2017). Sosyal bilgiler derslerinde bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarih. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dere, İ. ve Alkaya, S. (2017). Sosyal bilgiler derslerinde tıp tarihi konularının sözlü tarihle öğretimi. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(6), 504-522. doi:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v6i6.1198
- Dere, İ. ve Kızılay, N. (2017). Aile tarihinin araştırılmasında sözlü tarihin kullanımı: İlkokul öğrencilerinin tecrübeleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 6(2), 294-323.
- Dere, İ. ve Dinç, E. (2018). Yapılandırmacı bir öğrenme ve öğretme yöntemi olarak sözlü tarihin sosyal bilgiler derslerine entegrasyonu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 115-127 DOI: 10.17679/inuefd.335686
- Güvenç, B. (2005). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Yayınları.
- Kabapınar, Y. ve İncegül, S. (2016). Değişim ve süreklilik bağlamında oyun ve oyuncağa bakmak: bir sözlü tarih çalışması. *Turkish History Education Journal*, 5(1), 74-96.
- Kabapınar, Y. ve Sağlamgöncü, A. (2017). Sosyal bilgiler dersinde eşya tarihini araştırmak: Eşyanın da tarihi mi olurmuş!. *Erciyes Journal of Education*, 1(1), 1-21.
- Kabapınar, Y. (2018). "Gençler Üsküdar'ın tarihini yazıyor, belgeselini çekiyor": Tüm süreçleriyle bir yerel ve sözlü tarih projesi. *Turkish History Education Journal*, 7(2), 532-554. <http://dergipark.gov.tr/tuhed/issue/39129/459876>
- Kolaç, E. (2009). Somut olmayan kültürel mirası koruma, bilinç ve duyarlılık oluşturmada Türkçe eğitiminin önemi. *Milli Folklor*, 21(82), 19-31.
- Leedy, P. D. & Ormrod, J. E. (2015). *Practical research: Planning and design*. Pearson Custom.
- Ligon, M., Ehlman, K., Moriello, G. & Welleford, E. A. (2009). Oral history in the classroom: Fostering positive attitudes toward older adults and the aging process. *Journal of Aging, Humanities, and the Arts*, 3, 59-72.
- Mei, J. Q. (2016). "Functions of oral history from inheritor of intangible cultural heritage in cultural heritage protection". *2nd Annual International Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2016)*.

- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2017). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı (ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Selanik-Ay, T. ve Kurtdele-Fidan, N. (2013). Öğretmen adaylarının "kültürel miras" kavramına ilişkin metaforları. *Electronic Turkish Studies*, 8(12), 1135-1152.
- Sitton, T., Mehaffy, G. L. & Davis Jr, O. L. (2011). *Oral history: A guide for teachers (and others)*. University of Texas Press.
- Şimşek, A. ve Kaymakçı, S. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı. İçinde A. Şimşek & S. Kaymakçı (Ed.). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi* (ss. 1-13). Ankara: Pegem Akademi.
- TDK, (2018a). *Güncel Türkçe Sözlük*. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=K%C3%9CLT%C3%9CR adlı siteden 21.10.2018 tarihinde alınmıştır.
- TDK, (2018b). *Güncel Türkçe Sözlük*. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=M%C4%BORAS adlı siteden 21.10.2018 tarihinde alınmıştır.
- Thompson, P. & Bornat, J. (2017). *The voice of the past: Oral history* (4th Edition). New York: Oxford University Press.
- UNESCO, (17 Ekim 2013). *2003 Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi*. Retrieved 21.10.2018 from <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Genişletilmiş Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Vansina, J. (1972). *Oral tradition: A study in historical methodology*. Transaction Publishers.

Extended Abstract

Culture is one of the most important elements of society. Culture represents ongoing practices, understandings, and the philosophy of societies. It is the identity of nations and it is inherited from ancestors. According to UNESCO, cultural heritage has two types, tangible and intangible cultural heritage. Tangible cultural heritage consists of museums, places of worship and historic areas. Intangible cultural heritage involves traditions, stories, and folk songs. Intangible cultural heritage is limited to people's memory and unless it is recorded, it is in the danger of extinction. In a sense, transmission and teaching of it is a top priority.

Since families are the most important and the nearest source of values and cultural heritage of the society, they are first responsible for the transmission of cultural heritage. The children meet cultural practices in the family before they start school. Later, they join society and become familiar with rituals.

In the Turkish education system, after family life, transmission and teaching of culture start with life studies course. This course is taught during the first three years of elementary school and it includes various subjects related to national, cultural and sentimental values of Turkish society, so the elementary school pupils begin to know closely the society where they live through this course.

Classroom teachers use a lot of methods and techniques to teach life studies subjects. The pupils may get to know their own culture especially through interaction with older people. In this respect, oral history is one of the most proper methods that can be used in the teaching of values and culture. In an oral history study, the pupils interview with their family members, relatives, and neighbors, and they explore the culture and values of society by following basic scientific steps. In fact, an oral history interview is a natural teaching process of the culture. Not only the research topic is spoken during the oral history interviews, but also the traditions, customs, practices, rituals, songs, and stories of the society are told. Naturally, oral history interviews help to make meaningful connections between the generations.

The current research aims to uncover the role of oral history method in the teaching of intangible cultural heritage items. The research was conducted using to action research, which is one of the qualitative research methods. Teachers and other researchers to improve the quality of teaching and learning process generally use action research. Working group consists of 2nd-grade students (24) who are studying in a private elementary school in Bursa. The students were chosen from various classes which co-researcher teacher is teaching, and by using parent informed consent form. The data were obtained from preliminary knowledge assessment forms, final knowledge assessment forms, unstructured surveys, and source person interview evaluation forms. The obtained data were analyzed using the content analysis method and then interpreted.

The research seeks an answer to three research questions. Results of the first research question show that oral history implementation enables students to know intangible cultural heritage items in detail. The second research question examined how the pupils evaluate change and continuity of cultural heritage items. Results of the comparison demonstrate that the students perceived change and continuity of cultural heritage items. In addition, the students mostly focused on the negative dimensions of change. Besides, source persons (parents or relatives of the students) says that they are happy to participate in oral history interviews and believe that the interviews help children to understand the elements of cultural heritage. Lastly, we see that oral history interviews enable to make meaningful connections between generations.

Based on the study we want to draw classroom teachers' attention to a few points. Classroom teachers may use oral history in life studies courses, especially in the teaching of subjects that have historical dimensions. Oral history can be easily used, especially since students will not have any problem in finding a source person.